Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Nr. 157 Vineri 10 Iunie 1938
16 Pagini P. IIII

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 120.288/932

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII” SIBIIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifui poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei. ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL”, S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT: STELIAN POPESCU

Ziua tineretului

Mai mult ca oricând secolul nostru este secolul tineretului. Acum douăzeci de ani, tineretul se punea în slujba înfăptuirii idealului național; astăzi el trebue să se consacre muncii de regenerare şi de propăşire a României întregite.

Un mişcător gând regal a ţinut să asocieze în aceste zile — într'o sărbătorire comună — restaurația unui Rege tânăr şi restaurarea tineretului în grijile, preocupările şi dragostea naţiunii.

O sarcină mare şi plină de grele răspunderi, apasă pe umerii tineri ai generaţiilor în mers, aceia a viitorului, care trebue să fie vrednic de opera înaintaşilor.

„Fiecare vreme cu nevoile ei...“ spunea anul trecut, în ziua restaurației, Majestatea Sa Regele, adresându-se tineretului românesc la sărbătoarea acum tradițională a străjerilor.

„Unificarea națională, continua Majestatea Sa, a făcut-o generația dinaintea voastră. Consolidarea acestei unificări, voi generațiile, care se ridică, aveţi datoria de a o împlini. Iată de ce bucuria Mea e mare, văzând felul cum tineretul Meu a răspuns la chemarea ce i-am făcut şi sub mândrele falduri ale drapelului străjeriei s'a înhămat la munca cea mare a României de mâine“.

„Acest viitor, pe care voi cei tineri îl veţi făuri, este plin de jertfe, în tot cazul cere o muncă încordată şi o credinţă fără margini, dar, dacă ea este adesea grea, ea trebuie făurită cu voie bună şi bucurie. La noi nu există sentimentul că te-ai jertfit pentru cauza ta, pentru neamul tău, ci numai bucuria nesfârşită că ai făcut un pas înainte şi ai înfăptuit ceva în folosul obştei româneşti. Munca noastră este o muncă individuală, în folosul comunităţii. Această comunitate este una singură: „România şi neamul românesc“.

Nu este adânc semnificativ că ideia de muncă revine ca un refren curajos în aceste cuvinte regale?

Lozinca regală înlocueşte sentimentul de jertfă cu datoria muncii săvârşite cu bucurie în slujba singurei comunităţi, care există pentru noi, a ţării şi a neamului.

Înţeleapta chemare a Regelui către poporul Său trebuie să aibă răsunetul adânc, care să o transforme într'o regulă zilnică de viaţă pentru tineret.

Tările mari se fac cu sângele eroilor şi cu gloria bătăliilor, dar nu se pot păstra fără munca stăruitoare de fiecare zi a fiilor lor şi mai ales a tineretului care e speranţa şi chezăşia viitorului.

Indemnul regal la muncă arată tineretului calea datoriei lui, căci el se pregăteşte pentru exercitarea drepturilor, în disciplina severă a datoriei.

Un viitor mai mare aşteaptă ţara noastră, în ziua când tinerii vor şti să pună trupuri sănătoase şi minţi luminate în serviciul celei mai nobile dintre pasiuni: aceia de a servi, de a servi interesul obştesc prin munca zilnică, cinstită şi stăruitoare a tuturor.

Congresul căminelor culturale

M. S. Regele răspunzând la aclamaţiile congresiştilor

(Darea de seamă în corpul ziarului)

Obligaţiuni morale

Cercetând cifrele cu cari Spiridonia din Iaşi zugrăveşte situaţia ei materială, din trecut şi din prezent, ne-am amintit cu cât entuziasm descria mai demult, la Atheneu, d. dr. Marius Nasta, un aspect particular al asistenţei medicale în America: interesul, concursul efectiv al marelui public, al naţiunei întregi, pentru o asemenea operă.

In Statele Unite, bogăţia este socotită ca o funcţie socială şi cel care o posedă se consideră încărcat cu o sumedenie de obligaţiuni, OBLIGAŢIUNI MORALE NU LEGALE, dar poate de aceea mai puternice decât acestea din urmă, printre care cea mai de căpetenie este aceea de a contribui la alinarea suferinţelor semenilor săi, spunea d-sa, documentând cu cifre elocvente uriaşa participare a particularilor la operile de asistenţă medicală şi cele de higienă socială, în ţara unde sănătatea e considerată drept factor economic!

Şi la noi, în trecut, oamenii bogaţi socoteau drept o sfântă datorie să lase o parte din avutul lor pentru îngrijirea bolnavilor şi printre donatori se găseau oameni din toate categoriile sociale.

Intr'o scurtă descriere a situaţiei Spiridoniei din Iaşi, d-nii Gr. T. Popa, A. Frimu şi Gr. Gr. Iamandi arată că la 1914 proprietăţile Eforiei Sf. Spiridon ajunseseră a fi în întindere de 64.000 de hectare pământ şi 23.000 de hectare de păduri, plus câteva milioane lei în bani şi efecte publice.

Veniturile totale în 1914 se cifrau la suma de 3.559.827 lei din care se întreţineau în fiecare an 836 de paturi de spital şi se salarizau 1329 de persoane, cari erau în serviciul Epitropiei plus pensii la 107 persoane şi ajutoare la 174 inşi.

Venind exproprierea, renta acordată de stat nu reprezintă nici jumătate din vechile venituri ale instituţiei, cu toate acestea obligaţiunile s'au mărit astfel că Spiridonia ajunsese să nu mai facă faţă nevoilor.

Am publicat şi noi în diferite rânduri, critici temeinice şi documentate în ce priveşte rolul şi administraţia acestei instituţii, critici la care Spiridonia răspunde prin darea de seamă citată:

„Deşi s'a făcut administraţie proastă la Spiridonia din Iaşi, deşi s'au introdus unele plăţi pentru ospitalizare, deşi i-au scăzut aşa de absurd veniturile, această Instituţie a rămas totuşi un aşezământ de caritate publică folositor mai cu seamă sărăcimii“.

Nu s'a gândit nimeni şi noi mai puţin ca oricare, să conteste utilitatea unor aşezăminte de natura Spiridoniei şi tocmai confirmarea faptului că „s'a făcut administraţie proastă“ atestă obiectivitatea criticilor.

Trecând însă peste această latură, ce cade esclusiv în grija autorităţii tutelare, toată lumea este de acord că trebue să facem cât mai multe sacrificii pentru aşezămintele cari au în grija lor sănătatea publică a unui neam care deţine tristul record al întâetăţii pe răbojul proporţional al morţii!

Statisticile Epitropiei Sf. Spiridon arată că la 1914 erau 5776 bolnavi gratuiţi, iar în 1937 întreţinea 12.965 bolnavi din cari 10.234 gratuiţi şi că din 90.099 de zile de ospitalizare, în cursul unui an, sunt numai 25.900 cu plată şi 64.199 zile de întreţinere medicală gratuită.

Fără a intra în detalii, ce pot fi stabilite şi controlate pe cale administrativă, socotim că statul are datoria să studieze chestiunea spre a pune din nou Spiridonia în situaţia de a-şi îndeplini marele ei rol, rol de omenie şi de milă faţă de suferinţele semenilor, rol pe care l-au înţeles bogăţaşii vremurilor de altă dată şi pe care nu-l mai înţeleg multimilionarii zilelor noastre, cari poate n'or fi auzit că mor cu zile peste 200.000 de copii români pe an, din cauza lipsei îngrijirilor medicale...

I. VION

Explozie într'o pulberărie din Portugalia

Lisabona, 7 (Rador). — La pulberăria Chelas s'a produs azi o explozie.

Patru lucrătoare au fost omorite pe loc, şi un lucrător grav rănit.

Grav accident de tramvai

Bruxelles 7, (Rador).— *Din pricina relei funcţionări a frânelor, un tramvai cu remorcă a deraiat la un viraj în apropiere de Aix la Chapelle, sfărâmându-se de un stâlp.*

Au fost răniţi 30 pasageri, dintre cari 10 sunt în stare gravă.

8 IUNIE

O aspră vijelie ne bîntuia moşia.
Pe drumuri, la răspîntii: palavre, spini şi glod;
Iar pirul împletise reţele peste rod.
Guri roşii de balaur vreau să ne soarbă glia.

Pe firavele chipuri pierise voioşia.
Şi se ruga fierbinte bicisnicul norod,
Să-l scape de obidă al relelor exod,
Şi mîndră să-i răsară în cale străjeria.

Cînd Tu, ca un Arhanghel, Te coborâşi din nor,
Purtînd comori în suflet de dragoste şi dor,
Ce'şi revărsară harul mîntuitor de ţară.

Un gest, spori fatidic voevodalul limb.
Frunţi după frunţi, smerite 'nainte-Ţi se plecară
Şi azi, Mărite Doamne, coroana Ta e nimb.

I. GR. PERIEŢEANU

D. Grandi va părăsi ambasada dela Londra?

SERVICIUL SPECIAL AL „UNIVERSULUI“

Paris, 7 (Radio-Central).— *Agenţia „Radio“ anunţă din Londra:*

In capitala engleză circulă svonul că d. Grandi, ambasadorul italian la Londra, a cerut, din motive de sănătate, rechemarea sa.

Succesorul d-lui Grandi ar urma să fie contele Thaon Di Revel, actualul ministru de finanţe.

Deasemenea, circulă svonuri la Londra că actualul ministru de externe italian, contele Ciano, urmează să fie numit secretar general al partidului fascist.

Accidentul de aviaţie dela Pipera

Un avion se aprinde în sbor. — Pilotul s'a salvat cu paraşuta

Un accident de aviaţie s'a întâmplat Marţi dimineaţă în apropierea aeroportului Pipera.

Adjutantul Alexandru Dumitrescu, dela flotila Pipera, executa un sbor de antrenament pe un avion „Set 4“.

Pe când avionul sbura la o înălţime de 300 metri, în împrejurimile Capitalei, aparatul a luat, pe neaşteptate, foc şi s'a prăbuşit în flăcări, la o depărtare de 2 km. de Băneasa.

Pilotul a avut prezenţa de spirit să se salveze cu paraşuta.

Vântul a dus paraşuta deasupra unei case şi adjutantul Dumitrescu, în cădere, şi-a rupt un picior.

O comisie de anchetă din ministerul aerului cercetează cauzele acestui accident.

CELE PATRU MONUMENTE DIN BUDAPESTA

Trebue să recunoaştem că Ungaria a avut o atitudine prudentă şi deci rezervată în faza critică prin care a trecut Europa centrală din cauza presiunei accentuate ce o făcea Germania asupra Cehoslovaciei.

„Ungaria s'a abţinut de la orice acţiune—scrie „Journal de Genève“ — şi a observat un fel de neutralitate“.

Mai departe ziarul genevez constată că această atitudine, dacă a fost şi este impusă Ungariei, de o politică oportunistă, guvernul său nu poate să renunţe la revizionismul ce-l propagă de 20 de ani şi nici la interesul ce-l manifestă cu destulă stăruinţă faţă de minoritatea maghiară din Cehoslovacia şi din celelalte ţări vecine. Care este, astăzi, politica Ungariei faţă de Germania şi de Mica Înţelegere? D. de Kanya, ministrul de externe al Ungariei, în expunerea pe care a făcut-o zilele trecute în Parlament cu prilejul discuţiei bugetului departamentului său, a spus că „amiciţia Germaniei e o necesitate pentru Ungaria“. D-sa a criticat propaganda ce o face o parte din presă, care agită pericolul german faţă de Ungaria şi de vecinii săi.

„Scopul acestei prese e să realizeze o apropiere între Budapesta şi Praga — a declarat d. de Kanya — dar Ungaria nu poate să ajute un stat care i-a zmuls teritorii“.

Ocupându-se apoi de situaţia minorităţilor maghiare din statele vecine şi de relaţiunile Ungariei cu Mica Înţelegere, d. de Kanya a revendicat pentru maghiarii din Cehoslovacia aceleaşi avantagii ca şi pentru germanii sudeţi şi îmbunătăţirea situaţiei minorităţii maghiare din România; iar în negocierile cu Mica Înţelegere trebue să se ia în seamă „interesele ţării sale şi ale Germaniei“.

Situaţie paradoxală şi politică echivocă. Pe deoparte, Ungaria caută şi ea să profite de presiunea exercitată de Germania asupra Cehoslovaciei, în afacerea germanilor-sudeţi, nădăjduind să obţină cu prilejul noului statut al minorităţilor ce-l pregăteşte guvernul din Praga, într'un spirit de împăciuire şi de colaborare foarte larg, privilegii pentru minoritatea maghiară; iar pe de altă parte, este îngrijorată de presiunea ce ar exercita-o Germania şi asupra sa, în ce priveşte regimul minorităţii germane.

Reamintim că cea mai puternică minoritate din Ungaria este cea germană — ea numără peste 600.000 de suflete — şi e massată în centrul ţării în regiunea dunăreană; iar aceşti germani sunt adânc nemulţumiţi de politica minoritară maghiară în materie şcolară şi administrativă. Numeroase plângeri au fost formulate de conducătorii acestei minorităţi, împotriva politicei şoviniste, cu tendinţe de maghiarizare, ale guvernului din Budapesta, — plângeri ce au avut şi au un ecou puternic la Berlin.

Nu numai atât. In urma dispariţiei Austriei şi a încorporării teritoriului său în statul german, politica revizionistă a Ungariei nu mai convine intereselor particulare ale Reichului, din moment ce printr'însa se urmăreşte reincorporarea tuturor teritoriilor ce au aparţinut „Coroanei Sf. Ştefan“, între care figurează şi „Burgenlandul“, care azi aparţine Germaniei.

Intr'un articol apărut zilele acestea în „La Tribune des Nations“, sub titlul: „Icoane din Budapesta“, autorul său, d. René Degez, scrie că piaţa Libertăţii din Budapesta, unde Ungaria plânge pierderea provinciilor sale, este prăpastia deschisă în mândria maghiară şi unde se înalţă cele patru monumente - amintiri ale provinciilor pierdute de la Nord, Sud, Est şi Vest.

D. Degez scrie:

„La Vest? A, da, Burgenlandul luat de Austria! Un revizionism maghiar exercitat cu privire la marele Reich german...“

Şi vizitatorul francez a notat observaţia melancolică ce i-a „suflat-o la ureche“ un maghiar:

— „E un monument de prisos în piaţa Libertăţii, astăzi...“

Dar, numai monumentul provocator „de la vest“ este de prisos astăzi în piaţa Libertăţii din Budapesta, pentru că Ungariei nu-i convine să sfideze cu pretenţiile sale teritoriale „marele Reich german“? Ungurii ar trebui să înţeleagă că în noua situaţie ce s'a creiat în Europa centrală şi în deosebi, situaţia particular de delicată, în care se găseşte ţara lor, între puternicul imperiu german şi statele Micii Înţelegeri, solidare să apere integritatea lor, teritorială, împotriva celor ce urmăresc revizuirea frontierelor — sunt, nu numai de prisos, dar primejdioase, toate monumentele - amintiri din Budapesta, ce alimentează politica revizionistă maghiară.

Când, pe deoparte, guvernul din Budapesta manifestă dorinţa stabilirii unor raporturi mai bune de vecinătate cu statele Micii Înţelegeri condiţionată de „îmbunătăţirea situaţiei minorităţilor maghiare“, după cum a declarat d. de Kanya; iar, de altă parte, el nu vrea să renunţe la politica sa revizionistă—se înţelege dela sine că nu aceasta este calea normală ce poate să conducă la destindere şi conciliaţiune, în interesul păcei europene. Ungaria trebue să renunţe definitiv la politica revizionistă, dacă vrea să ţină seamă de realităţi şi de ceea ce îi impun propriile sale interese.

R. SEIŞANU

Acord între Franţa şi Turcia

pe chestia sangeacului Alexandretta

Ankara, 7 (Rador). — D. Bayar, preşedintele consiliului de miniştri, vorbind la o reuniune a grupului parlamentar al partidului poporului, a făcut istoricul chestiunii sangeacului Alexandretta şi a declarat că guvernul francez a confirmat categoric angajamentele sale şi că, dacă evenimentele urmează cursul favorabil de până acum, va fi posibil să se spere realizarea unui acord.

UN CREDIT DE 35.802.000 DOLARI PENTRU MĂRIREA FLOTEI STATELOR-UNITE

Washington, 7 (Rador). — Comisia bugetară a Camerei Reprezentanţilor a aprobat un credit de 35 milioane 802.000 dolari pentru a se începe punerea în execuţie a programului de expansiune navală.

Acest credit va permite să se pună pe şantier 19 vase de război, dintre cari două noi cuirasate de 35.000 tone fiecare.

Pe de altă parte Senatul a adoptat definitiv bugetul armatei, a cărui valoare totală se ridică la 459.401.000 dolari.

Comisia de finanţe a Camerei a adoptat un proect de lege prevăzând deschiderea unui credit de 25.000 dolari, destinat creării unui „serviciu al relaţiilor culturale“ în departamentul afacerilor străine. Acest serviciu a fost creat pentru a combate propaganda unor anumte ţări în Europa şi în America de sud.

S'a prevăzut deasemenea un credit de 25.000 dolari pentru crearea unui serviciu însărcinat cu comunicaţiile internaţionale, care va controla legăturile companiilor de navigaţie aeriană cu ţările străine.

SCRISORI DIN PARIS

Revizionismul german

de RENE SAIVE

Paris, Iunie

La Paris avem impresia că pentru moment pericolul de război creat de chestiunea germano-cehă s'a îndepărtat. Continuăm să ne felicităm că înţelegerea franco-britanică a dat atât de repede cele mai bune rezultate. De aceea, cu sufletul mai liniştit, întrevedem viitorul Europei.

Totuş, se precizează tot mai mult că neliniştea a fost mare în cercurile oficiale şi că în ajunul primelor alegeri cehoslovace, guvernul francez, temându-se de mai rău, se pregătea — ca să întrebuinţăm o expresie de care s'a abuzat şi care a sfârşit prin a căpăta un sens foarte precis, — să-şi „onoreze semnătura“.

Destinderea care a urmat după frânarea făcută de Londra şi Paris celui de al treilea Reich, se prelungeşte şi se crede aici că, în cele din urmă, pacea va fi încă odată salvată.

De altfel, ştirile cari sosesc zilnic din Praga, din Viena sau din Berlin, pot autoriza un anumit optimism.

Din partea Cehoslovaciei, evenimentele par să evolueze în mod favorabil. Se notează cu plăcere că guvernul ceh nu s'a îndepărtat o singură clipă de atitudinea fermă adoptată din prima zi, că a făcut ca ordinea să fie respectată pe întregul teritoriu şi a reglementat, în chipul cel mai potrivit, câteva rare incidente de graniţă. Vigilenţa şi bravura cehilor au provocat în Franţa o mare mişcare de simpatie. Cum nu s'ar simţi atras poporul francez spre o naţiune care înţelege să-şi apere independenţa şi care se declară gata la sacrificiul suprem?

In acelaş timp, se socoteşte foarte semnificativă baterea din nou în retragere a d-lui Henlein, care pare că a revenit la sentimente mai împăciuitoare. „Führerul Sudeţilor“ nu mai vorbeşte,

(Continuare în pagina 2-a)

M. S. Regele decorează pe Marele Voevod Mihai la expoziţia străjerilor

In corpul ziarului:

Cehoslovacia a mărit termenul serviciului militar la trei ani

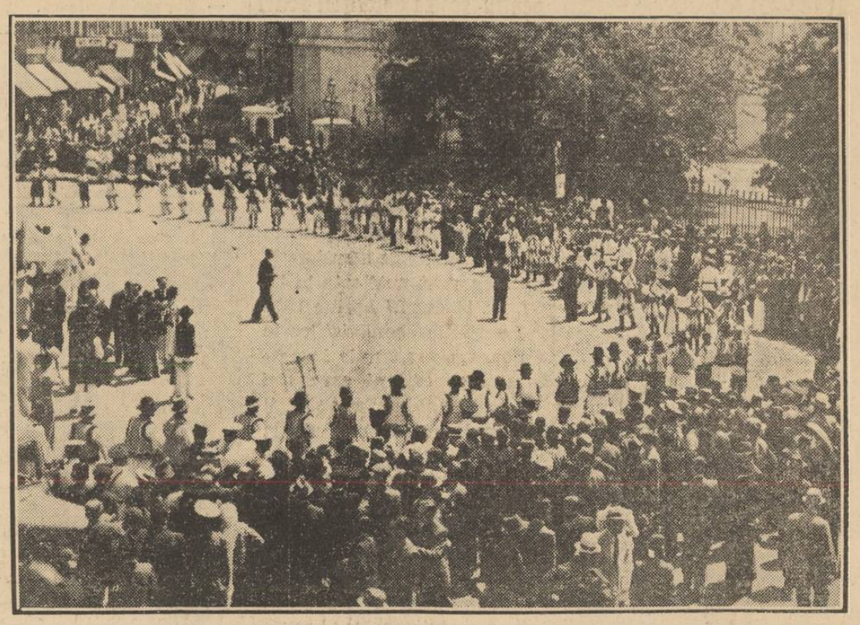

După ce congresiştii au defilat în faţa M. S. Regelui şi a Marelui Voevod Mihai, au jucat hora în piaţa palatului regal